

WYDZIAŁ PRAWA i ADMINISTRACJI
UNIwersYTETU KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO
w WARSZAWIE

Katedra Prawa Gospodarczego Prywatnego
prof. dr hab. Marek Michalski
Kierownik Katedry

Warszawa 30 grudnia 2017 r.

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Piotra Sekindy pt: "Transakcje opcji walutowych w polskim systemie prawnym"

Ogólna charakterystyka rozprawy doktorskiej

Recenzowana rozprawa doktorska napisana została pod kierunkiem p. prof. UW dr hab. Jacka Jastrzębskiego na Wydziale Prawa i Administracji UW w 2016 r. i liczy 313 strony maszynopisu obejmujących: **(i)** wykaz skrótów, **(ii)** wstęp, **(iii)** sześć rozdziałów merytorycznych, **(iv)** zakończenie, **(v)** bibliografię, **(vi)** wykaz witryn internetowych, **(vii)** wykaz aktów prawnych, **(viii)** orzecznictwo.

Już na wstępie warto podkreślić ze wszech miar zasadność wyboru prezentowanego w doktoracie p. mgr P. Sekindy tematu badawczego. Otóż jak zauważa Autor celem pracy jest analiza transakcji opcji walutowych zawieranych w obrocie pozagiełdowym, i jakkolwiek taka analiza – mimo ubożego stanu wiedzy na ten temat – jeszcze sama w sobie nie niesie szczególnej doniosłości, niemniej trzeba podkreślić, perspektywę, z jakiej jest ona dokonywana, co nadaje jej waloru ważkości, a mianowicie spojrzenie poprzez optykę kryzysu finansowego, jaki miał miejsce w 2008 r. W tym kontekście szczególnego znaczenia nabrała problematyka tzw. opcji toksycznych, i ich znaczenia dla całego globalnego systemu finansowego. Podjęcie tej problematyki – bardzo specjalistycznej i niszowej zarazem – i osadzenie jej na gruncie prawnym, z uwzględnieniem aspektu praktycznego (rynkowego) musi zostać ocenione

pozytywnie, tym bardziej, że zapełnia lukę, jaka w tym zakresie cały czas dotąd funkcjonowała, przede wszystkim z uwagi na skąpą literaturę przedmiotu, zwłaszcza w warstwie analizy naukowej. Niezaprzeczalnym walorem pracy mgr P. Sekindy jest uwzględnienie obowiązujących standardów dokumentacyjnych, jakie obowiązują w praktyce obrotu i *de facto* rozstrzygają w znacznej mierze o kształcie tego obrotu, wyznaczając tym samym tzw. praktykę rynkową. Słusznie też podnosi mgr P. Sekinda, iż w polskim systemie prawnym brak wyczerpującej definicji instrumentu finansowego, jakim jest opcja walutowa, a funkcjonuje tylko przykładowe wyliczenie różnych kategorii instrumentów pochodnych, co oczywiście rodzi problemy interpretacyjne. Konkludując dobitnie temat badawczego – zważywszy i na doniosłość problematyki poddawanej analizie, i na jej wymiar praktyczny, jak i na przyczynkarskie jak dotąd traktowanie powyższych zagadnień – jest **bardzo trafny**.

Przechodząc do charakterystyki struktury recenzowanego doktoratu, zauważyć należy, że omawiana praca doktorska oparta została na rozkładzie merytorycznym zakładającym jej wewnętrzny podział na **sześć rozdziałów**, z których: (i) pierwszy zatytułowany: „*Charakterystyka instrumentów pochodnych*” (por. Rozprawa doktorska, str. 14 – 53) poświęcony został zagadnieniom podstawowym, czy wręcz ogólnym z punktu widzenia obszaru badawczego zakreślonego we Wstępie (por. Rozprawa doktorska, str. 9 – 13), tj. problematyce organizacji i instytucjonalizacji rynków finansowych, wraz z ich podziałami na poszczególne segmenty, dokonywanymi w oparciu o różne kryteria. Stąd Autor charakteryzuje pokrótce takie segmenty rynku finansowego jak rynek kapitałowy, rynek walutowy, czy rynek instrumentów pochodnych, a następnie przechodzi do omawiania pojęć rynku regulowanego oraz pozaregulowanego, chociaż dokonuje tego jedynie w odniesieniu do rynku instrumentów pochodnych, wobec czego **pomija ich walor jurydyczny**. Jednocześnie problematyka charakterystyki rynków daje Autorowi asumpt do krótkiego zdefiniowania – w warstwie deskrypcyjnej – kontraktów, będących przedmiotem obrotu na tych rynkach. W dalszej kolejności Autor podejmuje próbę przybliżenia i kwalifikacji instrumentów pochodnych, sięgając przede wszystkim do literatury ekonomicznej, jako że przedmiotowa charakterystyka jest dokonywana przede wszystkim z tej pozycji. Autor skupia się na podstawowych typach instrumentów, a mianowicie: opcjach, kontraktach terminowych, swapach, warrantach oraz kredytowych instrumentach pochodnych, które omawia bliżej. Na zakończenie Autor przybliży możliwe zastosowania transakcji pochodnych, charakteryzując ich funkcje gospodarcze i rachunkowe. Warto w tym miejscu podnieść, iż podejście Autora do wspomnianych instrumentów nie jest nazbyt kanoniczne, gdyż nie unika On – w przeciwieństwie do wielu innych autorów zajmujących się powyższymi zagadnieniami – jednej z ogólnie znanych funkcji instrumentów pochodnych, jaką jest funkcja spekulacyjna, dzięki czemu stanowisko prezentowane przez Autora

recenzowanego doktoratu zdaje się być w pełni rzeczowe i pragmatyczne. Co więcej, Autor zdaje się podchodzić – do tego przecież pejoratywnie postrzeganego przez większość terminu – w sposób wysoce zobiektywizowany, podkreślając, że mamy tutaj do czynienia z określoną techniką inwestycyjną, której wpływ na zachowanie płynności na rynku nie może nie zostać doceniony. I tak też widzi tą funkcję Doktorant, zdejmując z niej swoiste odium. Rozdział pierwszy recenzowanej rozprawy jest więc koniecznym, acz siłą rzeczy skrótowym tylko zarysowaniem ogólnego tła dla dalszych wywodów mających – zgodnie ze wskazówkami badawczymi zawartymi we Wstępie – koncentrować się na transakcjach opcji walutowych, zawieranych na pozagiełdowym rynku instrumentów pochodnych. Można więc skonstatować, iż omawiany rozdział pierwszy pracy stara się ująć problematykę instrumentów pochodnych jako zjawisko rynkowe, a więc analizowane z pozycji funkcji ekonomicznych.

(ii) Drugi rozdział zatytułowany: „*Transakcje opcji walutowych*” (por. Rozprawa doktorska, str. 54 – 84), koncentruje się na omówieniu elementów konstrukcyjnych opcji walutowych, szczególnie poprzez wyeksponowanie tych spośród nich, które wyróżniają je od innych rodzajów opcji. W rozdziale tym Autor sięga do przykładów, dzięki którym nie tylko ilustruje praktykę stosowania opcji, ale też umiejętnie opisuje mechanizm ich funkcjonowania. Niewątpliwie ten sposób podejścia do badanego zjawiska zdecydowanie służy jego przybliżeniu czytelnikowi, tym bardziej, że mamy tutaj do czynienia ze skomplikowanymi zagadnieniami konstrukcyjnymi, gdzie pierwszorzędno znaczenia nabiera natura ekonomiczna transakcji, a dopiero w oparciu o nią konstruowane jest ich prawne ujęcie. Autor przybliżył różne rodzaje opcji, jak opcje typu europejskiego, opcje typu amerykańskiego oraz tzw. opcje egzotyczne, jak opcja azjatycka, barierowa, czy binarna. Wraz z opisem mechanizmu działania opcji, w pracy omówione zostały strategie postępowania inwestorów przy zastosowaniu opcji, z podziałem na tzw. proste i złożone, czy tzw. zerokosztowe i pozostałe (*Forward Plus, Knock Out Forward*), a ich zastosowanie w praktyce zilustrowane zostało na przykładach, ze wskazaniem w jakich sytuacjach gospodarczych są stosowane i jakie podmioty w nich uczestniczą, a dodatkowo jak rysują się wzajemnie ich pozycje. Można zauważyć, że w rozdziale tym Autor zawarł wiele informacji z obszaru tzw. inżynierii finansowej, co dobitnie akcentuje poziom skomplikowania badanego obszaru problemowego. Autor podejmuje tutaj również zagadnienie zarządzania ryzykiem walutowym przy wykorzystaniu opcji, czyli tzw. *hedging*, u. W znaczącej części w rozdziale drugim poruszone zostały zagadnienia o charakterze praktycznym, stanowiąc próbę przybliżenia mechanizmu funkcjonowania opcji walutowych z punktu widzenia ich stosowania w obrocie. Stąd odwołania do literatury przedmiotu są w tym miejsce skąpe, co jednak nie odbiera waloru poznawczego tej części pracy.

(iii) Rozdział trzeci zatytułowany „*Źródła prawa i inne regulacje dotyczące transakcji opcji walutowych*” (por. Rozprawa doktorska str. 85 – 104)

rozpoczyna analizę szczegółową juretycznej konstrukcji opcji walutowych, i tym samym koncentruje się na źródłach prawa w tym zakresie. Jak już na wstępie zauważa mgr P. Sekinda, ustawodawca polski nie przewidział unormowania kompleksowego w zakresie instrumentów pochodnych, w tym także opcji walutowych, co samo przez się utrudnia całościową analizę prawną, jako że wymaga odwołania się do przepisów ogólnych w przedmiocie instrumentu finansowego w świetle przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. Tym samym konieczne jest odwołanie się do regulacji prawa UE, w tym dyrektywy *MiFID* oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji. Potrzeba uwzględniania źródeł prawa UE w omawianej problematyce wiąże się też ze specyficznymi ograniczeniami właściwymi tym uregulowaniom, gdyż pomijają one – niejako z założenia – zagadnienia materialno-prawne, koncentrując się na aspektach formalnych, o znaczeniu praktycznym, co stwarza problemy interpretacyjne. Autor stara się zatem wyjaśnić ideę tych regulacji – zwłaszcza rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady z dnia 4 lipca 2012 r., jako że ma szczególne znaczenie dla organizacji i funkcjonowania rynku transakcji pochodnych – koncentrując się przede wszystkim na tych momentach regulacyjnych, które będą odnosiły się bezpośrednio do uczestników tego rynku.

Jednocześnie specyfika obrotu opcjami walutowymi każe sięgnąć do regulacji rynkowych, na podstawie których przedmiotowe opcje są wystawiane. Doniosłą rolę odgrywają zaś w tym obszarze wypracowane już na rynku i powszechnie przyjmowane standardy w postaci dokumentacji *ISDA* (czemu poświęcono rozdział czwarty). Autor uwzględnia również rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego, zaliczając je do katalogu regulacji dotyczących instrumentów pochodnych. Takie podejście Autora zaprezentowane *expressis verbis* budziłoby kontrowersje, niemniej Autor niemalże natychmiast zauważa, że problem charakteru prawnego przedmiotowych aktów KNF jest w doktrynie prawa przedmiotem sporu, co daje mu następnie asumpt do konkluzji – z jaką trzeba się zgodzić – iż ujmowane w kategoriach norm ostrożnościowych, powyższe akty Komisji nie są aktami normatywnymi. Podnieść można **jedynie ten zarzut**, że problematyce tej, tj. charakteru rekomendacji Komisji – przecież istotnej z punktu widzenia omawianej problematyki – Autor nie poświęcił więcej miejsca, ograniczając się do krótkiej wzmianki i przykładowego tylko odwołania się do literatury przedmiotu (por. s. 99 Rozprawy doktorskiej). W dalszej części Doktorant omawia poszczególne rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego, mające znaczenie z punktu widzenia analizowanego problemu opcji walutowych. Znaczenie tych rekomendacji – zwłaszcza z uwagi na okres ich wydania – nie ulega wątpliwości, co wyraźnie podkreśla Autor, niemniej w krótki, nader wręcz lapidarny sposób kwituje, sposób, w jaki rekomendacje i ich charakter prawnych zostały potraktowane nie tylko w literaturze przedmiotu, ale również w doktrynie

prawa, gdzie przetoczyła się burzliwa dyskusja. Autor ograniczył się jedynie do krótkiej wzmianki na ten temat, co pozostawia niestety niedosyt po stronie czytelnika, zwłaszcza gdy uświadomimy sobie rolę, jaką odegrały one w budowaniu mechanizmów zapewniających bezpieczeństwo obrotu, raz ze strony uwarunkowań instytucjonalnych, dwa – też z uwagi na powszechne poczucie stabilności systemowej (por. np. L. Góral, *Charakter prawny uchwał Komisji Nadzoru Bankowego* w: *Prawo bankowe. Komentarz*, pod red. E. Fojcik – Mastalskiej, Warszawa 2005, s. 635, L. Góral w: M. Bączyk, E. Fojcik – Mastalska, L. Góral, J. Pisuliński, W. Pyziół, *Prawo bankowe. Komentarz*, Warszawa 2007, s. 635 i nast., W. Skorosz, *Instytucje parabankowe w Polsce*, Warszawa 2011, s. 350 i nast., E. Kowalewski, M. P. Ziemiak, *W sprawie legalności wytycznych Komisji Nadzoru Finansowego*, *Wiadomości Ubezpieczeniowe* 2014, nr 3, s. 15 i nast.). Wydaje się, że przyznając istotne znaczenie rekomendacji A oraz rekomendacji I Komisji Nadzoru Finansowego i poddając je analizie, z punktu widzenia ich znaczenia dla przedmiotu badawczego, Autor powinien szerzej omówić problem charakteru prawnego tych aktów.

(iv) Rozdział czwarty zatytułowany „*Standardy dokumentacji dla transakcji opcji walutowych*” (por. Rozprawa doktorska str. 105 – 154) poświęcony został szczegółowej analizie standardów obowiązujących w praktyce obrotu opcjami walutowymi, w oparciu o które kreowane są stosunki umowne, opracowanej przez *International Swap Dealers Association*, jako najpowszechniej stosowanej dokumentacji umownej oraz – w dalszej kolejności – dokumentacji opracowanej przez *Związek Banków Polskich*. W rozdziale tym Autor przybliży historię dokumentacji *ISDA*, poczynając od momentu utworzenia Stowarzyszenia w 1985 r., poprzez kolejne zmiany i omówienie skomplikowanej struktury dokumentacji (dodatkowo, dla większej przejrzystości, Autor opatruje pracę w diagramy według własnego opracowania), aż po szczegółową analizę tej dokumentacji, co pozwala Autorowi przedstawić mechanizm transakcji opcji walutowych, z uwzględnieniem określenia pozycji prawnej oraz obowiązków i praw stron tej transakcji. Szczegółową analizę dokumentacji kończy Autor omówieniem przypadków naruszenia oraz przypadków uzasadniających rozwiązanie umowy. Kwestie szczegółowe ilustruje Autor przykładami. W kolejnej części rozdziału czwartego Autor omawia po krótko historię dokumentacji *ZBP* i przyczyny jej powstania, a następnie analizuje postanowienia umowy ramowej, charakteryzując na tym tle wzajemne relacje między stronami transakcji. Uwagi Autora osadzone są w praktyce obrotu, którą Autor przybliży, wykazując się rzeczywistą znajomością tematyki. Rozdział czwarty ocenić wypada jako jeden – obok rozdziału piątego – z dwóch rozdziałów, które stanowią o wartości recenzowanej pracy z punktu widzenia opracowania naukowego (nie odmawiając wszakże wartości rozdziałowi szóstemu). Warto w tym miejscu zauważyć, że o ile rozdział czwarty koncentruje się na problematyce praktyki

rynkowej, o tyle rozdział piąty będzie miał za przedmiot analizę jurystyczną transakcji opcyjnych, i tym samym obydwie te rozdziały niejako się dopełniają.

(v) Rozdział piąty zatytułowany „*Cywilnoprawna charakterystyka transakcji opcji walutowych*” (por. Rozprawa doktorska str. 154 – 2301) ma za przedmiot analizę transakcji opcji walutowych jako stosunku prawnego o charakterze zobowiązaniowym. Rozdział ten ma pierwszorzędne znaczenie jako kluczowy dla zagadnienia, jakie podejmuje Autor w rozprawie. Autor wychodzi od prezentacji genezy konstrukcji prawnej transakcji opcji, sięgając do regulacji przewidzianych w Kodeksie cywilnym Napoleona, a następnie przedstawia historyczny rozwój tych regulacji – wraz z poglądami doktryny prawa - we włoskim kodeksie cywilnym z 1942 r., XIX wiecznym prawie niemieckim oraz w polskim kodeksie zobowiązań z 1933 r. Dzięki tym uwagom historyczno-prawnym uzyskujemy właściwą perspektywę ocenną dla współczesnego podejścia dla charakteru prawnego transakcji opcyjnych, jako że Autor przedstawia pokrótce różne koncepcje doktrynalne w odniesieniu do opcji. Mamy zatem w rozdziale czwartym, poczynając od podrozdziału 5.2 przegląd najważniejszych ujęć konstrukcji prawnej transakcji opcji, chociaż jak konkluduje Autor brak nadal definitywnego rozstrzygnięcia tego problemu. W dalszej części Autor poddaje analizie transakcję opcji walutowej jako: (i) umowy nienazwanej, za czym się ostatecznie opowiada, dowodząc, że nie zawiera ona żadnych elementów przedmiotowo istotnych znanych umów nazwanych, (ii) umowy o charakterze losowym, uznając w konkluzji, iż losowego charakteru nie można przypisać opcji walutowej z rozliczeniem rzeczywistym, w przeciwieństwie do opcji walutowej z rozliczeniem finansowym, (iii) umowy dwustronnie zobowiązującej, (iv) umowy odpłatnej, przyjmując, iż w praktyce taki właśnie będzie ona miała charakter, odmawiając jej wszakże charakteru umowy wzajemnej, słusznie zauważając, że nie można przyjąć za świadczenie drugiej strony ponoszenia przez nią ryzyka. Na zakończenie Autor omawia wreszcie problematykę obrotu opcjami walutowymi w aspekcie różnej kwalifikacji prawnej opcji, a analiza w tym przedmiocie wsparta jest – poza odwołaniami do poglądów doktryny prawa – także analizą orzecznictwa.

(vi) Rozdział szósty zatytułowany „*Problematyka „toksycznych opcji”*” (por. Rozprawa doktorska str. 231 – 283) przybliży problematykę kryzysu finansowego 2008 r. i jej przyczyny z punktu widzenia polskich przedsiębiorstw korzystających z opcji walutowych w latach 2006 – 2008. Autor analizuje więc ówczesną sytuację na rynku opcji, jak i na rynku walutowym, trendy w zachowaniach przedsiębiorstw i negatywne konsekwencje dla nich w następstwie wydarzeń 2008 r. Na kanwie tych doświadczeń, Autor poddaje szczegółowej analizie okoliczności (podstawy) unieważnienia transakcji opcji walutowych, wzbogacając i ilustrując swoje rozważania bogatym orzecznictwem sądowym. Na zakończeniu Autor przybliży nadto problematykę prób legislacyjnych rozwiązania problemu opcji toksycznych w drodze interwencji państwa.

Interesująca jest także konkluzja – niejako podsumowująca doświadczenia kryzysu opcji toksycznych – a mianowicie, Autor zauważa, że w wielu przypadkach transakcje opcji walutowych zawieranych przez przedsiębiorstwa miały charakter spekulacyjny, a nie zabezpieczający.

Już w tym miejscu zauważyć trzeba, że Autor stara się zachować właściwe proporcje między poszczególnymi rozdziałami merytorycznymi Rozprawy, dzięki czemu jej struktura wewnętrzna pozostaje niezaburzona, może z wyjątkiem rozdziału II, który jest proporcjonalnie niemniejszy, chociaż – jak już zauważono - zabieg taki jest w pełni usprawiedliwiony tematem tego rozdziału.

Oznacza to, że podział materii badawczej w poszczególnych rozdziałach został dokonany prawidłowo, z zachowaniem właściwych proporcji, co też dowodzi, iż struktura pracy jest poprawna i logicznie uporządkowana.

Swoje konkluzje Autor zebrał i zbiorczo, acz syntetycznie, przedstawił w powołanym już Zakończeniu (por. Rozprawa doktorska, str. 284 - 292).

W Zakończeniu Autor konkluduje, że opcja walutowa jest instrumentem pochodnym, dla którego instrumentem bazowym jest waluta, a przez jej zawarcie nabywca opcji uzyskuje prawo do kupna lub sprzedaży waluty w przyszłości, po z góry uzgodnionym kursie, w zamian za co płaci wystawcy opcji premię opcyjną. Następnie Autor omawia pokrótce stan regulacji prawnych mających zastosowanie do transakcji opcyjnych i podsumowuje mechanizm zawierania transakcji w praktyce, a następnie przechodzi do podsumowania swoich analiz w przedmiocie charakteru prawnego opcji.

Recenzowana praca ma niewątpliwie charakter monograficzny, co objawia się w stawianej hipotezie, którą Autor formułuje we Wstępie, i którą konsekwentnie rozwija w trakcie prowadzonych rozważań, aby móc dokonać zbiorczego podsumowania na zakończeniu pracy. Wartość pracy mgr B. Sekindy podnosi zdecydowanie bogate orzecznictwo, do którego Autor sięga wielokrotnie, co dowodzi świetnej orientacji Autora w zakresie dorobku judykatury, tak istotnym dla podjętego podstawowego wątku badawczego Rozprawy.

Należy przeto skonkludować, że decyzja o wyborze problematyki Rozprawy doktorskiej dowodzi, że Autor nie boi się trudnych wyzwań, wymagających sprawności w umiejętnym łączeniu analizowanych zagadnień. Sprawie porusza się On po określonym obszarze normatywnym, co ma ten szczególny walor, iż recenzowana Rozprawa ma głębokie osadzenie w prawie handlowym jak również w klasycznym prawie cywilnym (głównie w problematyce umów), gdzie Autor wykazuje się znajomością podstawowych instytucji.

Recenzowana praca oparta została na bogatej – zważywszy na niszowy charakter problematyki badawczej - liczącej 289 pozycji bibliografii, wzbogaconej o przywoływane w toku rozważań orzecznictwo, co znacząco wzbogaciło analizowaną problematykę. Podkreślić wypada, że w Rozprawie prawidłowo zamieszczono wykazu przywoływanych orzeczeń.

Przedmiotowa analiza opatrzona jest przypisami, przy zastosowaniu przez Autora numeracji ciągłej, sięgającej aż 557 odwołań.

Ocena warsztatu Rozprawy

Odnosnie warsztatu pracy muszę zauważyć, że reprezentuje on dobry poziom. Zauważyć należy, że Autor posługuje się poprawnie - a można też stwierdzić że i swobodnie - językiem prawniczym, co pozwala stwierdzić, że cała praca napisana została w sposób niezwykle staranny, także jeżeli chodzi o dobór używanych słów i sformułowań. Na uwagę zasługuje także poprawność stylistyczna pracy.

Wywody Autora są **logiczne** oraz bez wątpienia **wewnętrznie spójne**, wobec czego przedstawia On swoje poglądy w sposób jasny, klarowny i precyzyjny, a zarazem czytelny. Czytelnik nie ma zatem problemów ze zrozumieniem stawianych tez i przytaczanych na ich poparcie argumentów, tym bardziej, że swojej wnioski Autor konkluduje na zakończeniu każdego. Autor bez zastrzeżeń opanował metodę analizy normatywno – dogmatycznej, będącej **podstawową metodą badawczą**, na jakiej w zasadniczym zrębie oparto recenzowaną pracę doktorską. Nadto wskazać należy na okoliczność, iż orientacja doktoranta w obowiązującym stanie prawnym jest w pełni zadowalająca. Generalnie należy więc stwierdzić, że Autor formułuje ślusne wnioski z pozycji analizy normatywno – dogmatycznej jako podstawowej metody badawczej, jaką posłużył się Doktorant.

Konkluzje

Zauważyć trzeba, że z racji poziomu rozważań merytorycznych, znamionującego dobrą orientację Autora w poruszanej problematyce, muszę opowiedzieć się za oceną ze wszech miar pozytywną recenzowanej Rozprawy doktorskiej mgr Piotra Sekindy. Nie można bowiem nie dostrzegać doniosłości podniesionego tematu badawczego oraz sposobu, w jaki Autor przeprowadził analizę określonego we Wstępie zagadnienia badawczego. Na pozytywną ocenę wpływ ma również sprawność warsztatowa Autora i umiejętność prezentacji przez niego poglądów w sposób przystępny dla odbiorcy oraz logiczny i spójny.

Ponadto recenzowana praca dowodzi bardzo dobrej orientacji Autora co do praktyki obrotu, co z kolei nadaje jej dodatkową wartość.

Podjęty temat badawczy każe pozycjonować recenzowaną pracę na pograniczu prawa handlowego oraz prawa cywilnego.

Z tych racji przedstawiam **zdecydowanie pozytywną, czy wręcz dobrą ocenę pracy**, tym bardziej, iż zakreślony przez mgr P. Sekinę temat badawczy sprawia, że opracowanie stanowi cenną pozycję w dorobku doktryny prawa handlowego i cywilnego.

W konkluzji należy stwierdzić, że recenzowana Rozprawa doktorska mgr Piotra Sekiny stanowi interesujące studium prawne z zakresu prawa handlowego i cywilnego, a tym samym w mojej ocenie odpowiada ona wymaganiom określonym w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 z późn. zm.), stanowiąc **oryginalne rozwiązanie problemu naukowego i potwierdza ogólną znajomość jej Autora w przedmiocie wiedzy teoretycznej w zakresie prawa handlowego i cywilnego oraz samodzielnego prowadzenia pracy naukowej – może więc stanowić podstawę do dalszych czynności przewodu doktorskiego**.

prof. dr hab. Marek Michalski

